

гірничопромисловців Півдня Росії та ін. Показчик складався з двох розділів: 1-й — "Науковий розділ", 2-й — "Гірничопромислові підприємства Донецького та Криворізького басейнів". "Науковий розділ" вмщував відомості про статті, нариси про видобування залізних та мідних руд, цементну справу. А другий розділ — інформацію про підприємства: дату заснування, відомості про директорів, гірничих інженерів, адреси правлінь, відомості про прибутки та видатки, обсяги виробництва [7].

Отже, розглянувши тільки деякі довідкові та бібліографічні джерела про Донецький басейн, а також видання, що містять довідкову та бібліографічну інформацію про цей край, можна дійти висновку, що упродовж кінця XIX — на початку XX століття бурхливий соціально-економічний розвиток Донбасу сприяв появі краєзнавчої бібліографії, яка виявилась насамперед у показчиках змісту видань, бібліографічних показниках, довідкових та адресних книжках і мала задовольнити потреби учених, промислових підприємців у різноманітній інформації щодо цього промислового краю.

Список використаної літератури

1. *Адресная* Книжка горных и горнозаводских фирм Юга России, 1904 г. / изд. журн. "Горно-Заводской Листок". — Х. : Товарищество "Печатня С. П. Яковлева", 1904. — 388, XXXIV с.
2. *Бутлеров Ю.И.* Указатель статей журнала Известий общества Горных инженеров и других печатных трудов Общества за 25 лет : (со времени основания О-ва в 1886 по 1911 г.) / Ю. И. Бутлеров ; изд. О-ва Горных инженеров. — СПб. : Тип. П. П. Сойкина, 1912. — 60 с.
3. *Кеппен А.* Материалы для истории горного дела на Юге России / А. Кеппен ; изд. Горнозавод. листка. — Х. : Паровая тип. и литогр. Зильберберг, 1899. — 42 с.
4. *Кеппен А.* Материалы для истории горного дела на Юге России / А. Кеппен ; изд. Горнозавод. листка. — Х. : Паровая тип. и литогр. Зильберберг, 1900. — 42 с.
5. *Кеппен А.* Материалы для истории горного дела на Юге России / А. Кеппен ; изд. Горнозавод. листка. — Х. : Паровая тип. и литогр. "М. Зильберберг и сыновья", 1901. — 37 с.
6. *Кеппен А.* Материалы для истории горного дела на Юге России / А. Кеппен ; изд. Горнозавод. листка. — Х. : Паровая тип. и литогр. "М. Зильберберг и сыновья", 1902. — 16 с.
7. *Коробков В. М.* Горнопромышленный указатель Донецкого бассейна / сост. В. М. Коробковым с прил. горнопром. карты Донец. бассейна горн. инж. А. Ф. Мевиса, испр. и доп. по 1901 г. В. М. Коробковым. — Х. : Паровая тип. и литогр. "М. Зильберберг и сыновья", 1901. — XXIV, 444 с., 2 вкл. л. карт.
8. *Памятная* книжка для русских горных людей : год первый / изд. Ученого ком. корпуса горн. инженеров. — СПб. : Тип. И. Огрызко, 1862. — 352 с. : карты.
9. *Сборник* статистических сведений по Екатеринославской губернии. Вып. 3. Славяносербский уезд / сост. Стат. отд-нием Екатеринослав. губерн. земства ; изд. Екатеринослав. губерн. земства. — Екатеринослав : Тип. Я. М. Чаусского, 1886. — 441 с.
10. *Сборник* статистических сведений по Екатеринославской губернии. Т. 2. Бахмутский уезд / сост. Стат. отд-нием Екатеринослав. губерн. земства ; изд. Екатеринослав. губерн. земства. — Екатеринослав : Тип. Я. М. Чаусского, 1886. — 1092 с. разд. паг.
11. *Список* главнейших русских горнопромышленных компаний и фирм : по офиц. данным / Горн. департамент ; сост. горн. инженер И. Попов. — СПб. : Тип. Санкт-Петерб. акц. о-ва печ. дела в России, Е. Евдокимов, 1899. — 192 с.
12. *Телешов Л.* Адресно-справочная книга горнопромышленника Юга России на 1900—1901 год / Лев Телешов. — Х. : Паровая Типо-литогр. Зильберберга, 1900. — 96 с. : ил.
13. *Указатель* статей Горного журнала с 1825 по 1849 год, состоящий из систематического указателя статей и алфавитного указателя авторов / сост. Роман Кемпинский. — СПб. : Тип. Имп. акад. наук, 1850. — 350 с.
14. *Указатель* статей Горного журнала с 1849 по 1860 год / сост. Иван Штильке. — СПб. : Тип. И. Огрызко, 1861. — 285 с.
15. *Указатель* статей Горного журнала с 1860 по 1869 год / сост. Д. Планер. — СПб. : Тип. В. Демакова, 1871. — 239 с.
16. *Указатель* статей "Известий общества Горных инженеров", с основания общества в 1887 году по 1900 год / сост. Н. Версилов. — СПб. : Типо-литогр. Я. Левенштейна, 1900. — 59 с.
17. *Фабрики, заводы и рудники* Донецкого бассейна, 1909 г. : справ. кн. / изд. Е. С. Элькина. — Х. : Типо-литогр. "Художественный труд", 1909. — 256 с., 76 л. ил.
18. *Фабрики, заводы и рудники* Южной России : справ.-ил. альбом-кн. / изд. Н. И. Гаврилова. — Екатеринослав : [Типо-литогр. М. С. Копылова], 1904. — 72, VIII, 372 с.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 025.354+004.78:025.34

Бібліотечна картково-каталожна ера: класика інформаційно-пошукових систем в електронному середовищі сучасних бібліотек

*Володимир Осаула,
співробітник відділу
наукового опрацювання
документів та організації
каталогів бібліотеки
Харківського національного
економічного університету*

Стаття висвітлює різні аспекти сучасного функціонування карткових бібліотечних інформаційно-пошукових систем паралельно з електронними.

Вступ. Сучасне суспільство перебуває у полоні картково-каталожної лихоманки. Картка і каталог — два слова, що стали майже рідними або, принаймні, знайомі сьогодні кожній людині. Картки та каталоги — повсякденні важливі предмети буденного життя. Фінансові установи, оператори мобільного зв'язку — дарують кожному, можливість мати не одну, а навіть декілька карток й одночасно ними користуватись. Рекламно-торговельні компанії, фірми, заклади, які бажають якнайшвидше та ефективніше просунути свою продукцію чи послуги до споживача, просто за необхідністю вважають випуск якісного рекламного каталогу. Каталог настільки часто вживане слово, що деякі розумники вимовляють його на ріжучий слух манер: [ката-а-лаг] — ставлячи протяжний наголос на другий склад.

Якщо в ринково-фінансовому середовищі картки й каталоги існують окремо і не мають прямої залежності між собою та знаходяться в zenіті затребуваності суспільством, то в бібліотечній діяльності картка є елементом каталогу, а сукупність карток з бібліографічними записами — (БЗ),

згруповані за відповідним принципом — бібліотечні каталоги та картотеки, які стають все менш популярними серед користувачів бібліотек.

Актуальність. Упродовж останніх п'ятнадцяти років в Україні активно ведеться процес інформатизації бібліотек, який першочергово розпочався з формування (створення) електронних каталогів (ЕК). Паралельно з цими процесами багато книгозбірень продовжують вести карткові інформаційно-пошукові системи (ІПС), а деякі — в попередньому обсязі, як і до впровадження інформаційних технологій. На нашу думку, це досить логічне й розумне рішення, оскільки початковий етап будь-якого процесу, за низки об'єктивних та суб'єктивних чинників, є дещо експериментальним і, як правило, не приносить бажаного результату.

Але разом з процесами поточної каталогізації (як в електронній та картковій формі) багатьма бібліотеками ведеться електронна каталогізація ретрофонду — складання та внесення БЗ до ЕК тих документів, що комплектувалися до впровадження інформаційних технологій. Ці три напрями одного процесу вимагають значних трудових витрат кваліфікованих фахівців та часу.

Об'єкт. Співіснування карткових бібліотечних ІПС (каталогів та картотек) з електронними для користувачів.

Предмет. Політика бібліотек до процесів: консервації, ліквідації, збереження (продовження ведення) окремих типів карткових бібліотечних ІПС для користувачів.

Мета. Оглядом проаналізувати процеси формування (ведення) та сучасного функціонування карткових бібліотечних ІПС паралельно з електронними; викласти пропозиції, рекомендації, враховуючи специфіку, передумови та умови бібліотек, для процесів консервації, ліквідації чи продовження ведення окремих типів карткових ІПС для користувачів.

Історичний огляд питання

Процес впровадження інформаційних технологій у діяльність українських бібліотек, який розпочався на початку останнього десятиріччя минулого століття, першочергово був спрямований на каталогізацію — створення електронної пошукової системи [1].

Сукупність каталогів та картотек різних типів (алфавітний, систематичний, предметний, систематична картотека статей, картотека періодичних та продовжуваних видань та ін.) становлять єдину інформаційно-пошукову систему бібліотеки за різними параметрами відображення та пошуку документно-інформаційних ресурсів у фонді бібліотеки. Створення та завдання електронного каталогу спрямовані на те, щоб він увібрив у себе всю параметральність відображення та пошуку документно-інформаційних ресурсів (автор, назва, видова, типологічна та мовна специфіка, хронологічні межі, класифікаційний індекс, предметна рубрика, ключові слова та ін.) у конкретній бібліотеці.

Важливим і відповідальним моментом для початку процесу інформатизації є вибір програмного продукту [2]. Дійсно, саме вибір, адже на різноманітних конференціях, семінарах, нарадах та інших заходах професійних комунікацій часто презентувалась велика кількість бібліотечних програмних продуктів — переважно закордонних розробників. При цьому не завжди були враховані потреби українських бібліотек: мовні особливості, розширення можливостей представлення додаткових інформаційних ресурсів (анотації, повнотекстові ресурси) та перспективність використання конкретної програми для інформатизації інших бібліотечних процесів (облік фонду та користувачів операції з обслуговування користувачів) [3]. Проблеми з невідповідністю форматів бібліографічного запису до чинних стандартів бібліографічного опису (БО) в Україні [4]. Безперечно, розпочалася тісніша співпраця бібліотек з розробниками програм, стали враховуватись специфічні тонкощі бібліотечних ІПС, зокрема принципи та параметри відображення фонду.

З початку нинішнього століття про проблему паралельного співіснування карткових (традиційних) та електронних ІПС активно починають вести дискусії провідні науковці — теорії формування бібліотечних ІПС на різних заходах бібліотечних професійних комунікацій та в професійній періодиці [5, 6, 7]. До дискусії долучаються й практики — усі ті, хто з власного досвіду оцінив переваги електронних ІПС над картковими; та в окремих випадках, умовах, обставинах перевагу карткових — над електронними [8, 9].

ЕК бібліотек стають все досконалішими, функціональнішими та зручнішими — як для каталогізатора, так й для користувача. Також слід відзначити й ті фактори досконалості ЕК, що обумовлені загальною еволюцією інформаційних технологій. Адже зросла потужність та функціональність комп'ютерної техніки, операційних систем, відповідних програмних та апаратних засобів, арсенал яких постійно розширюється та стає доступнішим для користувачів.

Процес каталогізації в бібліотеках України: проблеми сьогодення

Бібліотечні ІПС є головною складовою довідково-пошукового апарату бібліотеки (ДПА), який часто порівнюють з дзеркалом, у якому відображується наявний фонд, чи то пак — модель контенту документно-інформаційного ресурсу бібліотеки за формальними ознаками. ІПС бібліотеки також порівнюють з двигуном, що рухає фонд до користувача. Якість цього відображення (або продовжуючи образне порівняння з дзеркалом — чіткість, з двигуном — швидкість) залежить від багатьох факторів [10]. Особливо важливими залишається фаховість кадрів та технічна складова. Наприклад, Ю. Мелентьєва [11] в запальних дискусіях пропонує ДПА розглядати як п'ятий елемент бібліотеки, додаючи його до чотирьохелементної структури, запропонованої Ю. Столяровим.

Отже, так чи інакше, але формування ІПС бібліотеки в будь-якій формі (електронній, картковій) — це важливий й відповідальний процес, що вимагає значних зусиль кваліфікованих спеціалістів. Будь-кого залучати до цієї діяльності аж ніяк не можна. У вимірі світового досвіду на цю діяльність витрачають значні кошти, зокрема на оплату праці найкваліфікованіших фахівців [12].

В Україні можна спостерігати тенденцію у зворотному напрямі: коли потік документно-інформаційних ресурсів невпинно зростає, а вимоги до наукового опрацювання — суворішають, при цьому фаховий кадровий потенціал зменшується як в кількісних, так і якісних показниках.

Уявити складно, що сьогодні на один документ треба роздрукувати (багато програм дає змогу вивести друк БЗ на каталожну картку, зокрема "Бібліотека" / УФД) а й, можливо, "клатати" на друкарській машинці, в середньому близько десяти карток! Залежно від специфіки документа, структури карткових ІПС бібліотеки. Звісно, що потім їх треба розставити по різних каталогах і картотеках й відповідно при вибутті документа з бібліотеки — вилучити.

Враховуючи складну кадрову ситуацію багатьох бібліотек, зростання потоку документно-інформаційних ресурсів та посилення вимог щодо їх наукового опрацювання, слід проаналізувати систему карткових ІПС бібліотеки, що продовжують вестись, та розробити найоптимальнішу політику щодо них.

Матеріально-технічний та санітарно-гігієнічний аспект карткових каталогів та картотек бібліотек

Карткові каталоги та картотеки особливо великих бібліотек, зі складною структурою фонду — це не тільки великий масив карткових ІПС, а й потужний арсенал спеціалізованих (бібліотечних) меблів — каталожних скриньок та шаф, які займають значні площі приміщень. У свою чергу,

вони вимагають постійної уваги: догляду, ремонту, модернізації або заміни — як і будь-які меблі чи техніка у процесі експлуатації. У багатьох бібліотеках, на жаль, застарілі каталожні шафи, скриньки переповнені картками, тріщать, ламаються тощо. Карткові каталоги та картотеки також потребують постійного зовнішнього інформаційного оформлення (етикетки, вказівники, схеми пошуку тощо), адже щось змінюється, доповнюється, розширюється або просто псується під впливом різних чинників та процесу постійного користування.

Значні масиви карткових ППС — це потужні пилонаконичувачі, а ще гірше — стають притулками для різного роду інфекцій. Наприклад: у користувача **A** початкова стадія ГРЗ, він працює зі скринькою карткового каталогу, й у нього раптово починається кашель, а через півхвилини цю саму скриньку бере поки що здоровий користувач **B**... Чого слід побоюватись **B** ?

Карткові каталоги потребують регулярних санітарно-гігієнічних заходів, власне як й комп'ютерні клавіатури та мишки на автоматизованих робочих місцях (АРМ) для користувачів — також потребують регулярного процесу дезінфекції, адже, як відомо, на цих предметах осідають мільйони різних мікробів. Але ці предмети набагато легше, швидше й ефективніше продезінфікувати, ніж численні масиви карткових ППС.

Звичайно, що у цьому зв'язку виникає закономірна спокуса: на площах, що займають численні каталожні шафи (окремі приміщення, кімнати), організувати АРМ для користувачів. Враховуючи компактність сучасної комп'ютерної техніки, кількість таких місць значно збільшилась, а поліфункціональність АРМ оперативніше й ефективніше допомагали задовольняти інформаційні потреби користувача бібліотеки [13]. Одразу ж виникає нагальне запитання: що робити з картковими масивами, куди їх подіти? Воно потребує окремого розгляду. Але слід зазначити що повну музеєфікацію карткових ППС багатьом бібліотекам робити ще зарано.

Передумови та умови для процесів консервації, ліквідації чи продовження ведення окремих типів карткових ППС для користувачів

Насамперед слід зазначити, що ці процеси безповоротні й потребують зваженого остаточного рішення. На сучасному етапі значна кількість бібліотек ВНЗ вже відмовилась від ведення систематичних картотек статей (СКС), картотек книгозабезпеченості дисциплін — враховуючи оперативність змінності потоку відповідної інформації, процеси корпоративної каталогізації та можливості ЕК відображати цю інформацію [14]. Але, все ж, слід враховувати такі об'єктивні умови, обставини, можливості та специфічні особливості конкретної бібліотеки:

- видо-типова специфіка бібліотеки, чисельність і структура фонду, контингент користувачів, рівень їхньої інформаційної культури;
- єдина класифікаційна система індексування документних ресурсів (фонду) бібліотеки (наприклад, УДК);
- техніко-технологічний рівень забезпеченості бібліотеки: АРМ для користувачів, можливість доступу до ЕК та замовлення документів через сайт бібліотеки;
- поліпараметральність та максимальна повнота відображення фонду інформаційно-пошукової системи, створеної на базі конкретного програмного забезпечення.

Одночасно з заснуванням будь-якого ВНЗ організувалась бібліотека, починаючи з процесу формування фонду відповідно до профілю навчального закладу. Бібліотеки найстаріших навчальних закладів (зазвичай, класичних універ-

ситетів) мають великі за чисельністю та складні за структурою фонди, які, відповідно, відображаються в ППС бібліотеки: як в карткових, так й в електронних. Інноваційні бібліотечні технології, зазвичай, впроваджуються спочатку в бібліотеках ВНЗ. Тому в цих бібліотеках процес інформатизації триває довше і має певні здобутки та досвід (часто нелегкий) їх набуття, зокрема в напрямі створення та функціонування ЕК. Що ж до карткових — то в бібліотеках такого рівня — це складна, розгалужена за структурою система, яку бажано зосередити (розмістити) в окремій кімнаті (приміщенні, залі) для ефективнішого використання та проведення моніторингу попиту серед користувачів.

В яких випадках і чому користувачі бібліотек ВНЗ все ж звертаються для пошуку інформації потрібних їм видань до карткових ППС:

- різний контингент користувачів бібліотек ВНЗ: від студента-першокурсника — до поважного віку академіка, професора, який звик до карткової форми ППС;
- низький рівень навичок ведення пошуку в ЕК на противагу картковим;
- недостатня кількість АРМ для користувачів, а ситуація вимагає терміново інформації про наявність того чи іншого видання у фонді бібліотеки;
- техніко-технологічні причини, що унеможливають роботу ЕК (збій системи, раптове знеструмування, вихід з ладу апаратних засобів та ін.), відсутність мережевого доступу до нього;
- ЕК відображає лише незначний масив документно-інформаційних ресурсів, починаючи з певного періоду.

Пропозиції та висновки

Виходячи з викладеного, багатьом бібліотекам слід:

- проаналізувати систему та структуру карткових ППС для користувачів конкретної бібліотеки;
- розробити політику щодо ведення карткових ППС у паралельності з формуванням електронних;
- звернути увагу на матеріально-технічний та санітарно-гігієнічний стан каталогів і картотек й вжити відповідні заходи;
- приділяти більше уваги якості, точності відображення фонду в тих каталогах, що продовжують вестись у бібліотеці, а особливо в службових, генеральних каталогах.

Але все ж пріоритетним слід виділити ведення таких карткових ППС, як: АК, СК, АПП до нього. Або часткове, але детальніше відобразити в СК лише частини найбільш затребуваного фонду, що відповідає профілю бібліотеки; наприклад: "Економіка підприємства", "Податки. Оподаткування", "Банки. Банківська справа" в бібліотеках економічних ВНЗ та один із типів картотек, що вкрай необхідний у бібліотеці. Це можуть бути: картотека періодичних та продовжуваних видань, праць вчених навчального закладу та ін.

Найкращі традиції карткових бібліотечних ППС, які формувались, удосконалювались упродовж багатьох десятиліть, мають у повній мірі застосовуватись в електронному середовищі, в якому є свої специфічні особливості та можливості для подальшого розвитку та вдосконалення бібліотечних ППС.

Список використаної літератури

1. Широков А. Проблеми створення та використання електронних бібліотек / А. Широков, О. Костишин, Т. Ярошенко // Бібл. вісн. — 1995. — № 3. — С. 1—8.
2. Матвієнко О. Вимоги до функціональних можливостей програмних засобів : (для бібл. процесів) / О. Матвієнко // Бібл. вісн. — 1996. — № 4. — С. 8—9.

3. Орлов П. І. Інформаційні системи і технології в управлінні, освіті, бібліотечній справі: наук-практ. посіб. / П. І. Орлов, О. М. Луганський. — Донецьк: Альфа-прес, 2004. — С. 166—169.
4. Матвієнко О. До питання про формат UNIMARK: (критерії для вибору програм. засобів для ведення бібліогр. баз даних) / О. Матвієнко, М. Ливін. // Бібл. вісн. — 1995. — № 4. — С. 5—6.
5. Сукиасян Э. Р. А судьи кто? О людях принимающих решения о библиотечных каталогах, а также о самих каталогах // Библиотечная профессия. Кадры. Непрерывное образование: сб. ст. и докл. / Э. Р. Сукиасян, Рос. библиотечная ассоциация, секция библиотечных кадров и непрерыв. образования. — М.: ФАИР-ПРЕСС, 2004. — С. 382—386.
6. Скоробагатов В. М. Каталоги карточний и электронный: общее и особенное. Диалог профессионалов / В. М. Скоробагатов, Э. Р. Сукиасян // Науч. и техн. 6-ки. — 2005. — № 12. — С. 15—24.
7. Пашков О. Історія комп'ютеризації публічних бібліотек України у дзеркалі публікацій у професійній періодиці / Олександр Пашков // Вісн. Кн. палати. — 2004. — № 5. — С. 44—48.
8. Онїстрат Н. Електронні та карткові інформаційно-пошукові системи бібліотеки: питання взаємодії / Н. Онїстрат // Бібл. форум України. — 2007. — № 2. — С. 14—16.
9. Татарчук Л. Трансформація традиційних каталогів в електронну форму для інформаційного забезпечення аграрної науки / Людмила Татарчук // Вісн. Кн. палати. — 2008. — № 12. — С. 26—28.
10. Онищенко О. Каталоги — інформаційне ядро бібліотек: (роль і значення в період комп'ютеризації) / О. Онищенко // Бібл. вісн. — 1997. — № 6. — С. 6—7.
11. Мелентьева Ю. П. Дискуссия по существенным вопросам библиотечного дела / Ю. П. Мелентьева // Библиотековедение. — 2003. — № 5. — С. 36—38.
12. Теплицкая А. В. Библиографическая информация: современные каналы распространения и поиск: (мировой и отечеств. опыт) / А. В. Теплицкая // Библиотековедение. — 2007. — № 2. — С. 39—44.
13. Гнездилов В. И. Организация внутробиблиотечного пространства в условиях новых технологий: проблемы и решения / В. И. Гнездилов // Библиотековедение. — 2001. — № 5. — С. 39—42.
14. Рябченко І. Картотека книгозабезпеченості в системі автоматизованого керування сучасною університетською бібліотекою / Ігор Рябченко, Марія Восводіна, Борис Бочаров // Вісн. Кн. палати. — 2005. — № 3. — С. 27—29.

УДК 001.4:025.45

Термінологічні аспекти Універсальної десятикової класифікації

Ігор Дуцяк,
доктор філософських наук,
доцент, завідувач кафедри
гуманітарних наук
Львівського державного
інституту новітніх технологій
та управління
імені В'ячеслава Чорновола

Проаналізовано українську термінологію в галузі логіки, яка міститься в УДК і в навчальних, наукових та довідкових виданнях. Обґрунтовано оптимальні варіанти термінів логіки. Зроблено висновок про доцільність застосування вимог до укладання стандартів з термінології до формування термінології УДК.

Однією з умов ефективності інформаційно-пошукової діяльності є досконалість термінології. Формування усталеної термінології, доступної для сприймання, однозначної для розуміння, мовно правильною, придатної для уведення в сучасні інформаційні системи, актуальне також для результативної комунікації під час фахової діяльності, для результативного мислення у процесі наукового пізнання. Зважаючи на необхідність удосконалення термінології, автором досліджено можливість удосконалення термінології Універсальної десятикової класифікації за допомогою застандартизованих вимог до термінологічних стандартів; як приклад, детальніше проаналізовано стан наукової термінології в галузі логіки.

Важливість подібного дослідження зумовлена, окрім іншого, тим, що різні класифікаційні системи і, в тому числі Універсальна десятикова класифікація, яку застосовують у бібліотечній справі, належать до документів, що унормовують, зокрема ієрархію понять, за якими систематизують документи (у тому числі електронні) бібліотечних фондів. Відповідно унормовують не тільки поняття, а й терміни, якими зафіксовано ці поняття і за якими шукають потрібну літературу читачі. У такий спосіб відбувається певною мі-

рою унормування термінології, її уніфікація. Споживачеві постійно потрібна термінологія УДК, оскільки її повинен використати автор, класифікуючи свою публікацію, і за цими термінами її буде шукати читач (послугуючись, зокрема електронними пошуковими системами). Водночас, очевидно, що формувати такі інформаційно-пошукові терміносистеми мають фахівці відповідних галузей діяльності у співпраці з філологами та фахівцями в галузі класифікаційних систем.

Аналізована проблема досліджена недостатньо. Відсутні спеціальні дослідження щодо термінології з логіки. Можна натрапити лише на фрагментарні міркування щодо неї (скажімо, як приклад для ілюстрації певних явищ у стані термінології). Приміром, у дослідженні про розвиток української наукової термінології Ольга Кочерга відзначила, що в 30-х роках ХХ ст. з української мови вилучено синоніми та термінологічні варіанти, яким відповідав один російський термін. Наслідком цього стало явище *псевдосинонімії*, тобто помилки у вживанні українських термінів, що стосуються різних понять, але в російській мові мають один відповідник: "Навіть мовознавці у формулюванні головного завдання на теперішньому етапі (створення й унормування стандартів на терміни і визначення замість означення вживають визначення (тобто детерміністичну характеристику...). Плутанина виникає через те, що російським відповідником обох цих слів є "определение". Аби проілюструвати семантичну різницю, звернімося, скажімо, до англійської мови: "означення" — "definition", "визначення" — "determination". Отже, вдале або невдале **означення** наукового поняття **визначає** життєздатність утвореного терміна" [1, С. 176]. Принагідно треба зауважити що, з одного боку, стандартом ISO 1087—1:2007 [2, с. 5] уніфіковано термін *визначення*, а з іншого боку, для прикладу, в математичній літературі в сенсі *definition* повсюдно вживають слово *означення*.

Оптимальним шляхом для формування термінології УДК є використання застандартизованих терміносистем. Водночас, стандартизують термінологію тих галузей знань, які пов'язані з особливою важливістю однозначного розуміння інформації (для прикладу, у разі, коли в певній галузі діяльності треба виконувати контроль). Логіка не належить до зазначених галузей, і, відповідно, її термінологія не застандартизована (окрім невеликої кількості термінів, застандартизованих загальними стандартами з термінології). Тому скористатися стандартами для формування терміноло-